

SELETUSKIRI

regionaal- ja põllumajandusministri määruse „2026. aastal ja järgnevatel aastatel „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023–2027” sekkumiste raames antavad toetused” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaal- ja põllumajandusministri määrus „2026. aastal ja järgnevatel aastatel „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023–2027” sekkumiste raames antavad toetused“ kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 11 lõike 1 alusel, arvestades 2026. aasta riigieelarve seaduse § 1 lõikes 2 Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala tulemusvaldkonna „põllumajandus ja kalandus” kuludeks määratud rahalisi vahendeid, ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 1–186) artikli 118 lõike 6 alusel heakskiidetud „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakavaga aastateks 2023–2027” (edaspidi *strateegiakava*).

Määruse eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi põllumajanduspoliitika osakonna nõunik Ove Pöder (625 6290, ove.poder@agri.ee). Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Maarika Arro (625 6197, maarika.arro.@agri.ee).

Määruse eelnõu eesmärk on kehtestada strateegiakava peatükis 5 nimetatud sekkumiste rakendamiseks antavate asjakohaste toetuste andmine 2026. aastal, ühel juhul ka lisaks 2027. ja 2028. aastal ning neljal juhul lisaks aastatel 2027–2029. Eelnõu on kooskõlas „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukavaga aastani 2030“ (PõKa 2030).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

ELÜPSi § 11 lõike 1 kohaselt kehtestab valdkonna eest vastutav minister (edaspidi *regionaal- ja põllumajandusminister*) määrusega ühel või mitmel kalendriaastal strateegiakava sekkumiste raames antavate toetuste loetelu. Eelarveaastal antavate toetuste loetelu kehtestamine täidab nii võimalike taotlejate teavitamise kui ka strateegiakava eesmärgipärase juhtimise, sealhulgas finantsjuhtimise funktsiooni. ELÜPSi § 11 lõike 6 kohaselt ei teki strateegiakava raames antava toetuse taotlemise õigust, kui selle toetuse andmist ei ole regionaal- ja põllumajandusminister kalendriaastal otsustanud.

2026. aasta on strateegiakava rakendamise neljas aasta ning 2026. aastal on võimalik taotleda toetust enamuse strateegiakava sekkumiste raames. 2026. aastal on võimalik taotleda toetust kõigi strateegiakava otsetoetuste vormis antavate sekkumiste raames (eelnõu § 1). 2026. aastal ei ole võimalik toetust taotleda strateegiakava mesindussektori sekkumiste ning üksikute maaelu arengu edendamise sekkumiste raames – viimaste puhul on valdavalt põhjuseks sekkumiste eelarvete ammendumine seniste taotlusvoorude tulemusel. ELÜPSi § 11 lõige 1 annab regionaal- ja põllumajandusministrile õiguse kehtestada ka mitmel kalendriaastal

antavad toetused. Sellisteks toetusteks on eelnõu §-de 3 ja 4 kohaselt strateegiakava sekkumiste 8.1 „Investeeringud ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks” ja 8.4 „LEADER – kogukonna juhitud kohalik areng” alusel antavad toetused, mida lisaks 2026. aastale antakse ka vastavalt 2027. ja 2028. aastal ning aastatel 2027–2029. ELÜPSi § 11 lõige 1 annab regionaal- ja põllumajandusministrile ka õiguse märkida käesolevas määruses ära need eelarveaastal antavad strateegiakava toetused, mida antakse ainult maksetaotluse alusel ja üksnes kehtiva kohustuse ulatuses – mitmeaastaste kohustustega toetuste puhul on strateegiakava eelarve juhtimise seisukohast oluline sätestada, kas taotlejatel on võimalik konkreetsel aastal toetusskeemiga liituda (milleks tuleb esitada toetusetaotlus) või on uutele taotlejatele toetusskeemiga liitumist piiratud ning toetust saavad ainult toetusskeemiga juba liitunud isikud (kes peavad toetuse saamiseks esitama maksetaotluse), ning kas olemasoleva kohustusega taotlejatel on võimalik kohustust suurendada või on seda võimalust piiratud. Tulenevalt eelarvelistest piirangutest on 2026. aastal kavas sellist kitsendust kasutada ainult sekkumise 9.3 „Loomade tervist edendavate kõrgemate majandamisnõuete toetus“ raames antava toetuse puhul, kus toetust saavad taotleda ainult toetusskeemiga juba liitunud isikud (eelnõu § 2 lõige 2).

Strateegiakava raames antavateks ÜPP toetusteks ettenähtud vahendite jaotuse 2026. aastal toimuvate või algavate taotlusvoorude kohta kehtestab regionaal- ja põllumajandusminister käskkirjaga, välja arvatud nende taotlusvoorude osas, mis algasid enne 2026. aastat.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 1–186).

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamisel suureneb võimalike taotlejate teadlikkus 2026. aastal strateegiakava raames antavatest Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika toetustest ning seeläbi luuakse paremad tingimused nende toetuste eesmärgipäraseks kasutamiseks. Määruses nimetatud toetuste rakendamise eesmärgid ja eeldatavaid mõjusid on kirjeldatud strateegiakavas kui ka selle eelhindamise aruandes. Strateegiakava tekstiga on võimalik tutvuda aadressil <https://www.agri.ee/euroopa-liidu-uhise-pollumajanduspoliitika-strateegiakava-2023-2027>, strateegiakava eelhindamise aruandega aadressil <https://www.agri.ee/euroopa-liidu-uhise-pollumajanduspoliitika-strateegiakava-2023-2027#eelhindamine>.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Enamiku eelnõu alusel korraldatavate taotlusvoorude raames vastu võetavate ja rahuldatavate taotluste alusel makstakse toetuse saajale toetust 2027. aastal (teatavate otsetoetuste vormis sekkumiste puhul juba ka 2026. aastal) või mõnel juhul ka 2028. või 2029. aastal. Mõne maaelu arengu edendamise sekkumise puhul, kus näiteks esimene väljamakse järgneb kohe taotluse rahuldamisele, jõutakse makseteni eeldatavasti samuti juba 2026. aastal. Määruse rakendamine ei too endaga kaasa lisategevusi, samuti ei kaasne määruse rakendamisega tulusid. Riigieelarvelised vahendid on ette nähtud 2026. a riigieelarve seaduse § 1 lõikes 2 Regionaal-

ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala põllumajanduse ja kalanduse tulemusvaldkonna kulude all. Eelnõu heaks kiitmisega kaasnevate kulude rahastamisvõimaluste üle toetuste puhul, kus väljamaksed jäävad aastatesse 2027–2029, arutatakse järgmises riigieelarve ja riigi eelarvestrateegia protsessis.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse koostöölastamiseks Haridus- ja Teadusministeeriumile, Kliimaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Rahandusministeeriumile ning Sotsiaalministeeriumile eelnõude infosüsteemis EIS. Eelnõu saadetakse informatsiooniks ka arengukava ja strateegiakava ühisele seirekomisjonile.